

การศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร
A STUDY ON THE SAFETY MANAGEMENT OF SCHOOLS
IN THE 9 TRAIMIT GROUP

จิราภรณ์ ดีแล้ว¹, จารูวรรณ นาทัน²
Jirapon Deelaw¹, Jaruwat Natun²

Corresponding Author E-mail: Sect17jirapon@gmail.com

Received: Dec 31, 2024; Revised: Mar 20, 2025; Accepted: Mar 29, 2025

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร จำนวน 19 แห่ง งานวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานความปลอดภัยของสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ แบบสอบถามฉบับนี้มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.906 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการจัดสวัสดิศึกษา อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดบริการความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา, การบริหารความปลอดภัย, ความปลอดภัยในสถานศึกษา

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

¹ Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Pibulsongkram Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² Adviser, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

This study aimed to study on the safety management of schools in the 9 Traimit Group comprising 19 schools. The research was quantitative, utilizing the entire population as the sample. The respondents included one school administrator and one safety officer from each school, selected through purposive sampling, for a total of 38 respondents. The research instrument was a questionnaire on the study on the safety management of schools in the 9 Traimit Group using a 5-point Likert scale. An Index of item objective congruence (IOC) of the questionnaire was higher than 0.60 and a reliability coefficient of 0.906. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings revealed that overall safety management in the 9 Traimit Group schools was at a high level. When considering each aspect, the highest mean score was for environmental management, followed by safety education, both at high levels. The aspect with the lowest mean score was safety service management, which was also at a high level.

Keywords : School Administration, Security Administration, Safety in Educational Institutions

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคงประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกราชอธิปไตยและมีความสงบเรียบร้อยในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือเทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อม สามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคุมไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชนประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561: 7-8)

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ให้ความสำคัญการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัย ได้แก่ 1) สร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคมและป้องกันภัยคุกคามในชีวิตทุกรูปแบบ โดยมีการดำเนินการตามแผนและมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้มข้น 2) ปลุกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และไซเบอร์อย่างสร้างสรรค์ 3) ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 4) พัฒนาบทบาทและภารกิจด้านความปลอดภัยของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2565: ออนไลน์)

สถานศึกษาเครือข่ายจำนวน 19 แห่ง ในกลุ่ม 9 ไตรมิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1 ประกอบด้วย 3 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลนิคมพัฒนา 2) ตำบลชุมแสงสงคราม และ 3) ตำบลลุยม่วง เป็นแหล่งพื้นที่ชนบทตั้งอยู่ห่างไกลจากหน่วยงานภาครัฐ ส่งผลให้ได้รับการดูแลจากภาครัฐไม่ทั่วถึง สภาพพื้นที่เป็นที่ราบส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมเป็นหลัก มีลำคลองจำนวนมากไหลผ่านการเดินทางบางพื้นที่ที่ยังไม่ค่อยอำนวยความสะดวก เมื่อฤดูฝนจะเกิดปัญหาอุทกภัยเสมอ (องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสงสงคราม. ม.ป.ป.: ออนไลน์)

สถานการณ์รอบหลายปีที่ผ่านมาได้มีข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในโรงเรียน เช่น ถังดับเพลิงระเบิด ใน ร.ร.ราชวินิตมัธยม ขณะซ้อมดับไฟ นร.ตาย 1 บาดเจ็บ 5 ราย (ไทยรัฐ. 2566: ออนไลน์) เตือน “โนโรไวรัส” ระบาดหลังพบปนเปื้อนน้ำในงานกีฬาโรงเรียนป่วยรวม 1,436 ราย (พีพีทีวี. 2567: ออนไลน์) เด็กนักเรียนจมน้ำ ที่อำเภอบางระกำ (สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก. 2567: ออนไลน์) ในส่วนของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ที่ผ่านมาผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 เดินทางลงพื้นที่ที่ตรวจเยี่ยมและเฝ้าระวังสถานการณ์อุทกภัย โรงเรียนวัดพรหมเกษรและโรงเรียนวัดห้วยกระไดในเขตพื้นที่อำเภอบางระกำ ให้ปฏิบัติตามมาตรการบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมไปถึงตรวจสอบสภาพความเสียหายของอาคารเรียนและสิ่งก่อสร้างในช่วงสถานการณ์ที่โรงเรียนได้รับผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2567: ออนไลน์) ความไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นดังกล่าว ล้วนแต่มีสาเหตุมาจากความบกพร่องหรือขาดความตระหนักในการดูแลเอาใจใส่เด็ก การประมาท เลินเล่อ การประเมินคาดการณ์ ความเสี่ยงไว้ต่ำ การขาดความรู้ความเข้าใจที่ต้องต่อพัฒนาการของเด็กแต่ละวัยอย่างละเอียดลึกซึ้งดีพอปัจจุบันการป้องกันดูแล ช่วยเหลือหรือเยียวยา และแก้ไขปัญหาที่มีความเป็นเอกภาพมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ สามารถแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างยั่งยืนด้วยการบริหารจัดการตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ ป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปราม ภายใต้กรอบแนวคิดความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติ และด้านการศึกษา ด้านการลดความเสี่ยง และการรื้อปรับปรับตัวจากภัยพิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2564: 4)

พฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว ส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ให้ความสำคัญการดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก โดยกำหนดการดูแลความปลอดภัยไว้ในกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบและกำหนดจุดเน้นการดูแลความปลอดภัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ข้อที่ 8 เสริมสร้างความสุข ความปลอดภัย และสร้างความเข้มแข็งระบบแนะแนว ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยอบอุ่น มีความสุข เอื้อต่อการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. 2567: 85-88) ดังนั้น ความปลอดภัยในโรงเรียนจึงเป็นงานที่สำคัญยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถละเลยได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าผู้เรียนจะได้รับความรู้ทางสติปัญญา อารมณ์ อย่างเป็นอย่างอบอุ่น และปลอดภัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ซึ่งจะช่วยให้ได้แนวทางการดูแลความปลอดภัยที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษา และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำข้อมูลไปพัฒนาในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2542: 11) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารการจัดการศึกษาแนวใหม่มุ่งให้สังคมทุกส่วนร่วมกันรับผิดชอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้และการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความคล่องตัวและตัดสินใจดำเนินงานในการรับผิดชอบโดยให้ประชาชนตลอดจนองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 18) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การที่ผู้บริหารสามารถกำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษาขอโรงเรียนได้อย่างเด่นชัดเป็นรูปธรรม และมีความเป็นไปได้อย่างชัดเจนซึ่งใช้ความพยายามต่าง ๆ ในการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ การประเมินผลและการจัดการให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและนักเรียนมีคุณภาพอันพึงประสงค์ของสังคม

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554: 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การวินิจฉัยสั่งการควบคุม และการจัดการในเรื่องเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจของสถานศึกษา โดยมุ่งให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่ได้ตั้งไว้ ภาระหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับครู นักเรียน บุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2557: 4) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาหมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ พัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรม และคุณธรรมให้มีค่านิยมตรงกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคอย่างเหมาะสม และให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานกับคนบุคคลหลายคนร่วมมือกัน กำหนดเป้าหมายในการจัดการศึกษา การวินิจฉัยสั่งการ การจัดการในเรื่องงานหรือกิจการสถานศึกษา การจัดแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา

เพื่อพัฒนาโรงเรียน การจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ ประกอบด้วย คน เงิน วัสดุ สิ่งของ โดยมุ่งให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งภาระหน้าที่ดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับครู นักเรียน บุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา

เมดส์ค็อกซ์ สืบทรัพย์ (2555: 23) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยไว้ว่า การปราศจากภัยซึ่งในทางปฏิบัติเป็นไปได้ไม่ได้ที่จะขจัดภัยทุกชนิดให้หมดไปโดยสิ้นเชิง ความปลอดภัยจึงให้รวมถึงการปราศจากอันตรายที่มีโอกาสจะเกิดขึ้นด้วย

วิทยา อยู่สุข (2555: 38) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยไว้ว่า สภาพแวดล้อมของการทำงานที่ปราศจากภัยคุกคาม ไม่มีอันตราย (Danger) และความเสียหายใด ๆ (Risk) ในทางปฏิบัตินั้นอาจไม่สามารถควบคุมอันตรายหรือความเสี่ยงในการทำงานที่มีผลต่อสุขภาพ การบาดเจ็บ การพิการ การตายได้ทั้งหมด แต่ต้องมีการดำเนินงานมีการกำหนดกิจกรรมด้านความปลอดภัยเพื่อให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงน้อยสุดเท่าที่จะทำได้

สรารุช สุธรรมมาสา และคณะ (2561: 17) ได้ให้ความหมายของความปลอดภัยไว้ว่า สภาพที่ปราศจากภัยคุกคาม ไม่มีอันตราย (Danger) และความเสี่ยง (Risk) ใด ๆ

สรุปได้ว่า ความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินงานที่ปราศจากภัยคุกคาม ไม่มีอันตราย และความเสี่ยง มีการกำหนดกิจกรรมด้านความปลอดภัยเพื่อให้เกิดอันตรายหรือความเสี่ยงน้อยสุด

Bever (1996: 1) ได้ให้ความหมายของการจัดบริการความปลอดภัยไว้ว่า เป็นการป้องกันอุบัติเหตุและอุทกภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคลากรในโรงเรียน ซึ่งอาจทำให้บุคลากรได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตได้ โรงเรียนควรรักษาความปลอดภัยให้นักเรียน โดยจัดเป็นแผนงานป้องกันหรือจัดเป็นโครงการมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้กับบุคลากรในโรงเรียน มีการตรวจสอบตรวจตราและควบคุม ให้การรักษาความปลอดภัยเป็นที่เรียบร้อย เช่น ดูแลรถรับส่งนักเรียนการเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน มีจรรยาบรรณดูแลตรวจตรา มีสัญญาณจราจรภายในโรงเรียน การดูแลชั้นเรียนให้ปลอดภัย เช่น 1) การควบคุมทางด้านสารเคมี รวมทั้งสนามเด็กเล่น 2) มีมาตรการออกเป็นกฎระเบียบความปลอดภัย และ 3) มียามคอยดูแลตรวจตราทรัพย์สินของโรงเรียน

กรมพลศึกษา (2533: 35) ได้ให้ความหมายของการจัดบริการความปลอดภัยไว้ว่า การจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียน โรงเรียนควรจัดบริการความปลอดภัยเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักช่วยตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยทั้งให้รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2563: 10-16) ได้ให้ความหมายของการจัดบริการความปลอดภัยไว้ว่า การดำเนินงานตามกรอบความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน สิ่งสำคัญที่สุด คือ กรอบนโยบายและแผนการศึกษารวมทั้งกรอบนโยบายและแผนการจัดการภัยพิบัติของภาคการศึกษาจำเป็นต้องสอดคล้องกับกรอบนโยบายและแผนการจัดการภัยพิบัติของชาติในทุกระดับ ประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ เสาหลักที่ 1 อาคาร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนที่ปลอดภัย เสาหลักที่ 2 การบริหารจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน และเสาหลักที่ 3 การศึกษาด้านการลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวจากภัยพิบัติ

สรุปได้ว่า การจัดบริการความปลอดภัย หมายถึง การป้องกันอุบัติเหตุและอุทกภัยที่เกิดขึ้นแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนควรรักษาความปลอดภัย โดยจัดเป็นแผนงานป้องกัน จัดอบรมเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย ฝึกให้นักเรียนรู้จักช่วยตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัย มีการตรวจสอบตรวจตราและควบคุม ดำเนินการตามกรอบนโยบายและแผนการศึกษา ดังนี้ 1) การควบคุมทางด้านสารเคมี รวมทั้งสนาม เด็กเล่น 2) มีมาตรการออกเป็นกฎระเบียบความปลอดภัย 3) มียามคอยดูแลตรวจตราทรัพย์สินของโรงเรียน 4) ดูแลรถรับ-ส่งนักเรียน การเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน 5) การดูแลชั้นเรียน 6) อาคาร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน 7) การบริหารจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน และ 8) การศึกษาด้านการลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวจากภัยพิบัติ ภายใต้มาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่เข้มงวดในมาตรการ 3 ป คือ 1) การป้องกัน 2) การปลุกฝัง และ 3) การปราบปรามเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน

วีรวัดน์ กนกนุเคราะห์ (2554: 309) ได้ให้ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ว่า เป็นการจัดการที่มีแนวทางและหลักการสำหรับการนำทรัพยากรมาใช้อย่างยั่งยืน มีแผนการชัดเจนและสามารถควบคุมกิจกรรมในแผนการให้ดำเนินไปตามแนวทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนและคุณภาพของผลผลิตตามที่ต้องการ โดยที่สิ่งแวดล้อมมีการเสื่อมโทรมหรือเกิดสภาพมลพิษน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ชัยธัช จันทร์สมุด (2556: 173) ได้ให้ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ว่า กระบวนการดำเนินการในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยการสร้างกลไกควบคุมในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เกษม จันทร์แก้ว (2556: 77) ได้ให้ความหมายของการจัดการสิ่งแวดล้อมไว้ว่า กระบวนการสร้างศักยภาพของสิ่งแวดล้อมให้เกิดการคงสภาพด้วยการใช้อย่างยั่งยืน การจัดของเสีย/มลพิษ และการควบคุมกิจกรรมการจัดการ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์ตลอดไป

สรุปได้ว่า การจัดการสิ่งแวดล้อม หมายถึง การจัดการที่มีแนวทางมีแผนการชัดเจน และหลักการสำหรับการนำทรัพยากรมาใช้อย่างยั่งยืน เพื่อขจัดของเสียมลพิษลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างกลไกควบคุมในการใช้ทรัพยากรให้เกิดสภาพมลพิษน้อยที่สุด และเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์ตลอดไป

Worick, W. Wayne (1975: 2-3) ได้ให้ความหมายของสวัสดิศึกษาไว้ว่า ผลรวมของประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดผลอย่างเหมาะสมที่พัฒนา นิสัยทักษะ ทศนคติ และความรู้นำไปสู่การมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย

วิจิตร บุญยะโทตระ (2538: 336) ได้ให้ความหมายของสวัสดิศึกษาไว้ว่า การศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันและขจัดอันตรายจากอุปกรณ์การเรียน เพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมด้วยความปลอดภัย

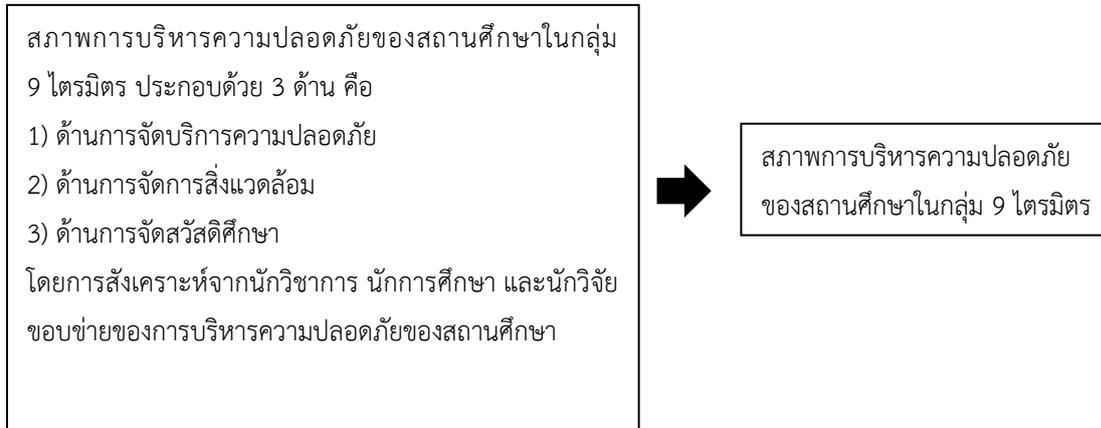
เอมอัชฌา วัฒนบุรานนท์ (2557: 8) ได้ให้ความหมายของสวัสดิศึกษาไว้ว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนและประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ มีทัศนคติหรือจิตสำนึกของความปลอดภัย และรู้จักปฏิบัติตนให้พ้นภัย ทั้งนี้เพื่อลดอัตราเสี่ยงของการเกิดอุบัติเหตุให้น้อยลงมากที่สุด

อมรวิรัช นาครทรพร และจุฬารกรณ์ มาเสถียรวงศ์ (ม.ป.ป.: 1) ได้ให้ความหมายของสวัสดิศึกษาไว้ว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหลักประกันภัยและอุบัติเหตุในชีวิตและทรัพย์สินของทุกคนในโรงเรียนและชุมชนรอบข้าง

สรุปได้ว่า การจัดการสวัสดิศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับการป้องกันขจัดอันตรายจากอุปกรณ์การเรียน หลักประกันภัย อุบัติเหตุในชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ นิสัยทักษะมีทัศนคติหรือจิตสำนึกของความปลอดภัย รู้จักปฏิบัติตนให้พ้นภัย และสามารถดำเนินชีวิตในสังคมด้วยความปลอดภัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : จิราภรณ์ ดีแล้ว. 2567

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร จำนวน 19 แห่ง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. 2567: ออนไลน์) โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรในการศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานความปลอดภัยของสถานศึกษาโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 38 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร มีวิธีการดำเนินการในการกำหนดกระบวนการสำรวจเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ลักษณะเป็นแบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการจัดบริการความปลอดภัย 2) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และ 3) ด้านการจัดสวัสดิศึกษา โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลประกอบการวิจัยจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร

2. ผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามแบบฟอร์มสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 19 แห่ง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 38 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 38 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง มาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ และถูกต้องนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษา ในกลุ่ม 9 ไตรมิตร โดยการคำนวณหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร

ตัวแปร	จำนวน (N) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	ผู้ตอบ แบบสอบถาม	ร้อยละ (%)
กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม			
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	19	19	50
2. ครูผู้รับผิดชอบงานความปลอดภัยของสถานศึกษา	19	19	50
รวม	38	38	100

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 38 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และตำแหน่งครูผู้รับผิดชอบงานดูแลความปลอดภัยของสถานศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 50

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) ของประชากร และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ในภาพรวม

สภาพการบริหารความปลอดภัย ของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร	μ	σ	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านการจัดบริการความปลอดภัย	4.32	.41	มาก	3
2. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	4.45	.40	มาก	1
3. ด้านการจัดสวัสดิศึกษา	4.41	.51	มาก	2
รวม	4.39	.38	มาก	

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$, $\sigma = .38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$, $\sigma = .40$) รองลงมา คือ ด้านการจัดสวัสดิศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.41$, $\sigma = .51$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดบริการความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.32$, $\sigma = .41$)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษา ในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

การบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการจัดสวัสดิศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดบริการความปลอดภัย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดทำแนวทางและหลักการนำทรัพยากรมาใช้อย่างยั่งยืน รองลงมา คือ สถานศึกษาดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีระบบ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาดำเนินงานจัดของเสียและมลพิษ ให้ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2. ด้านการจัดสวัสดิศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย รองลงมา คือ สถานศึกษาดำเนินงานหลักประกันภัย อุบัติเหตุ ในชีวิตและทรัพย์สิน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาดำเนินงานพัฒนาความรู้ นิสัยทักษะ ทศนคติ จิตสำนึกของความปลอดภัย

3. ด้านการจัดบริการความปลอดภัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาดูแลชั้นเรียน อาคาร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน รองลงมา คือ สถานศึกษามีแนวทางการบริหาร เพื่อลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวจากภัยพิบัติ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาดูแลรถรับ-ส่งนักเรียน การเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษา ในกลุ่ม 9 ไตรมิตร มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

การบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษา ในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร มีความตระหนักถึงความปลอดภัยที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่ใช้เวลาอยู่ในสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบาย มาตรการความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อนำไปปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (2552: 1) ที่กล่าวว่า โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็ก ๆ ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำ

กิจกรรมและถือเป็นบ้านหลังที่สอง สิ่งสำคัญสำหรับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนคือความปลอดภัย เพื่อไม่ให้เด็กเกิดอุบัติเหตุทุกคนที่เกี่ยวข้องในโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีหน้าที่รับผิดชอบในการช่วยรักษาโรงเรียนให้ปลอดภัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมาธรรม โพธิ์สกุลหอม (2567: 2404) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบประเด็นที่สำคัญที่จะนำเสนอ ดังนี้

1. สถานศึกษาดูแลรถรับ-ส่งนักเรียน การเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร กำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยไม่ทั่วถึงและครอบคลุมทุกด้าน โดยเฉพาะการดูแลความปลอดภัยรถรับ-ส่งนักเรียน สถานศึกษาบางแห่งมีรถรับ-ส่งนักเรียนที่ชำรุดทรุดโทรม ขาดการตรวจสภาพรถอย่างต่อเนื่อง ขาดการรับรองจากโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกภาคการศึกษาและจดทะเบียนตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนด และขาดการอบรมเกี่ยวกับวิธีเอาตัวรอด ออกจากรถ เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ซึ่งสอดคล้องกับ Bever (1996: 1) ที่กล่าวว่า การจัดการความปลอดภัย เป็นการป้องกันอุบัติเหตุและอุทกภัยที่เกิดขึ้นแก่บุคลากร ในโรงเรียน ซึ่งอาจทำให้บุคลากรได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตได้ โรงเรียนควรรักษาความปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียน โดยจัดเป็นแผนงานป้องกันหรือจัดเป็นโครงการมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยให้กับบุคลากรในโรงเรียน มีการตรวจสอบตรวจตราและควบคุม ให้การรักษาความปลอดภัยเป็นที่เรียบร้อย เช่น ดูแลรถรับส่งนักเรียนการเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน มีจรรยาบรรณดูแลตรวจตรา มีสัญญาณจราจรภายในโรงเรียน การดูแลชั้นเรียนให้ปลอดภัย เช่น 1) การควบคุมทางด้านสารเคมี รวมทั้งสนามเด็กเล่น 2) มีมาตรการออกเป็นกฎระเบียบความปลอดภัย และ 3) มียามคอยดูแลตรวจตราทรัพย์สินของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐริยา ณะศรี (2567: 43) ได้ศึกษาการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้โรงเรียนสร้างการยอมรับความปลอดภัยในสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยควรมีการทำป้ายเตือนในพื้นที่ที่จะเป็นอันตรายกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลมากขึ้น

2. สถานศึกษากำหนดมาตรการการใช้สนามเด็กเล่น ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร มีการประเมินความเสี่ยงไว้ต่ำสำหรับจุดเสี่ยงอันตรายที่มักพบปัญหาเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง คือ สนามเด็กเล่น ที่นักเรียนใช้ทำกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย มีการกำหนดมาตรการการดูแล ตรวจสอบความคงทน อายุการใช้งานอุปกรณ์ป็นป้าย อุปกรณ์เคลื่อนไหว ชิงช้า กระดานลื่น เครื่องเล่นชุดรวมต่าง ๆ ไม่สม่ำเสมอ และขาดเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยในการใช้สนามเด็กเล่น ซึ่งสอดคล้องกับกฎกระทรวง (2565: 15) ที่กล่าวว่า ระบบการจัดการที่กำหนดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดการของสถานประกอบกิจการ เพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานซึ่งครอบคลุมการจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของสถานประกอบกิจการและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศาสตราจารย์ (2566: 307) ได้ศึกษาการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตหลักสี่กรุงเทพมหานคร ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ด้านกายภาพ สิ่งแวดล้อม เครื่องเล่น อาคารเรียนในเรื่องกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุให้กับนักเรียน การสอนนักเรียนไม่ให้วิ่งเล่นบริเวณบันไดและในสถานที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตราย พบว่ามีน้อยกว่ากิจกรรมอื่น ดังนั้นควรมีกิจกรรมการเพิ่มทักษะ ความรู้ให้กับนักเรียน เพิ่มอัตราค่าสิ่งของเจ้าหน้าที่ในการดูแลรักษาความปลอดภัย และการจัดอาคารสถานที่ในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของครู โดยมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่ดูแลอาคารสถานที่ให้มีความเชี่ยวชาญในด้านการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในอาคารและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของอาคารสถานที่

3. สถานศึกษาดำเนินงานควบคุมความปลอดภัยในการใช้สารเคมี ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร มีมาตรการการเก็บรักษาสารเคมีไม่รัดกุม ไม่มีพื้นที่สำหรับจัดเก็บสารเคมีที่ปลอดภัยห่างไกลนักเรียน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่มีความรู้ ความชำนาญ การเก็บรักษา การป้องกัน และข้อควรระวังอย่างถูกวิธี ซึ่งสอดคล้องกับเกษม จันทร์แก้ว (2556: 77) ที่กล่าวว่า การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นกระบวนการสร้างศักยภาพของสิ่งแวดล้อมให้เกิดการคงสภาพด้วยการใช้อย่างยั่งยืน การขจัดของเสีย/มลพิษ และการควบคุมกิจกรรมการจัดการ เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อมนุษย์ตลอดไป และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภัท ภูภูมิรัตน์ (2559: 60) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า 1) นิยามในการจำแนกประเภทสารเคมีตามการเก็บรักษายังไม่ชัดเจนสำหรับการนำไปปฏิบัติ ซึ่งบางหัวข้อยังจำเป็นต้องใช้การตัดสินใจของผู้รับผิดชอบในการจำแนกประเภทตามการจัดเก็บอาจจะมีประกาศเพิ่มเติมเรื่องแนวทางในการจำแนกประเภทให้ชัดเจนมากขึ้น 2) การปฏิบัติตามกฎหมายไม่บังคับใช้สำหรับผู้ประกอบกิจการโรงงานที่มีการจัดเก็บสารเคมี จึงควรมีการพิจารณาประกาศบังคับใช้สำหรับผู้ประกอบกิจการโรงงานให้ปฏิบัติตามแนวทางด้านความปลอดภัยในการเก็บรักษาสารเคมี 3) โปรแกรมประยุกต์นี้ควรพัฒนาเพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการด้านความปลอดภัยในการเก็บรักษาสารเคมีและวัตถุดิบอันตรายที่ไม่มีความรู้เรื่องสารเคมี ให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ และ 4) โปรแกรมประยุกต์นี้สามารถนำมาประยุกต์เป็นแบบตรวจสอบสำหรับเจ้าหน้าที่เพื่อตรวจสอบคลังสินค้าก่อนการพิจารณาอนุมัติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร จึงควรมีมาตรการดูแลรับ-ส่งนักเรียน การเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน มาตรการการใช้สนามเด็กเล่น และการใช้สารเคมี อย่างเข้มงวด เพราะเป็นการดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษาที่เร่งด่วนในสถานศึกษาในกลุ่ม 9 ไตรมิตร ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เกิดความมั่นใจ สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาในลักษณะของวิจัยเชิงคุณภาพในด้านการจัดบริการความปลอดภัยร่วมด้วยโดยการสังเกตหรือสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก และมีความหลากหลายในการศึกษางานวิจัย

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดบริการความปลอดภัยสถานศึกษาในสังกัดอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารของผู้บริหารต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวง. (2565, 11 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 139 ตอนที่ 22 ก หน้า 15.

กนกอร อุณสถานนท์. (2563). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 10(2), 1-14.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย. (2552). หนังสือการ์ตูนชุด "เรียนรู้สาธารณภัย" ตอนความปลอดภัยในโรงเรียน.

กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

กรมพลศึกษา. (2533). การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2567, จาก

<https://shorturl.asia/5PqGm>

กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปี

งบประมาณ พ.ศ. 2567. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/XEkoA>

เกษม จันทร์แก้ว. (2556). การจัดการสิ่งแวดล้อมแบบผสมผสาน (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- เลิศศักดิ์ สืบทรัพย์. (2555). การจัดการความปลอดภัยของพนักงานในอุตสาหกรรมเครื่องทำความเย็นไทย. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- ชัยธัช จันทร์สมุต. (2556). ชีวิตเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐริยา ณะศรี. (2567). การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. วารสารนครรัฐ, 1(2), 34-44.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2566). ถังดับเพลิงระเบิด ใน ร.ร.ราชวินิตมัธยม ขณะซ้อมดับไฟ นร.ตาย 1 บาดเจ็บ 5 ราย. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/ozf1l>
- ธรรมารัตน์ โพธิ์สกุลหอม. (2567). การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. วารสารมจร อุบลปริทรรศน์, 9(2), 2400 - 2412.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: ติรณสาร.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปัญญาชาติ สมบัติเพิ่ม และจำเนียร พลหาญ. (2565). แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคสุพรรณบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(6), 688-708.
- พรพจน์ โสภา และคณะ. (2566, กันยายน-ธันวาคม). ความร่วมมือในการบริหารกับความปลอดภัยของสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนวัดยงกระบัตร (ชุบราชูราษฎร์นุสรณ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วารสารวิชาการรัตนบุศย, 5(3), 356-371.
- พีพีทีวีออนไลน์. (2567). เตือน “โนโรไวรัส” ระบาดหลังพบปนเปื้อนน้ำในงานกีฬาโรงเรียนป่วยรวม 1,436 ราย. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/ZB1al>
- วิจิตร บุญยะโหดระ. (2538). อุบัติภัยใกล้ตัวเรา 2 (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: ธรรมสาร.
- วิทยา อยู่สุข. (2555). ความปลอดภัยในการประกอบอาชีพ. กรุงเทพฯ: เบสท์ กราฟฟิค เพรส.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหารหลักการและทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- วีรวัฒน์ กนกนุเคราะห์. (2554). มนุษย์กับสภาพแวดล้อม มิติแห่งความหลากหลายทางชีวภาพและกฎหมายสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศตวรรษ ถวิลคำ และศิริรัตน์ ทองมีศรี. (2566). การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายที่ 42- 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการการจัดการภาครัฐและเอกชน, 5(2), 209-222.
- ศุภณัฐ วรคุณพินิจ. (2567, มกราคม-กุมภาพันธ์). การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐารามสำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 9(1), 160-170.
- ศาวดี ธนุนาจารย์. (2566, กันยายน-ธันวาคม). การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 9(3), 292-310.
- สรารัฐ สุธรรมมาสา และคณะ. (2561). การบริหารงานชีวอนามัยและความปลอดภัย. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/NAyGS>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2564). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/QEmFw>.

- ..... (2567). ผอ.สพป.พิษณุโลก เขต 1 ลงพื้นที่เฝ้าระวังสถานการณ์น้ำท่วมโรงเรียนในอ.บางระกำ. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/GHNW6>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2567, จาก <https://shorturl.asia/L9hsE>
- สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก. (2567). เด็กนักเรียนจมน้ำ ที่อำเภอบางระกำ. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://shorturl.asia/8yUk2>
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2563). คู่มือแนวทางการจัดการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในโรงเรียนและการจัดทำแผนอพยพฉุกเฉินเฉพาะบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สุชีรา ใจหวัง. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. วารสารบริหารการศึกษา มศว, 15(28), 50-61.
- สุพักตร์ เลยกกลาง. (2566). การบริหารด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3(1), 465-474.
- สุภัค ภูภูมิรัตน์. (2559). การพัฒนาโปรแกรมประยุกต์สำเร็จรูปสำหรับการดำเนินการด้านความปลอดภัย เกี่ยวกับการเก็บรักษาสารเคมีและวัตถุอันตราย. วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ, 10(35), 45-61.
- องค์การบริหารส่วนตำบลชุมแสงสงคราม. (ม.ป.ป.). สภาพทั่วไป. สืบค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2568, จาก <https://www.chumsangsongkram.go.th/history-rev2>
- อนันตชัย วงสะอาด และบุญณิสสา ส่งแสง. (2565, มิถุนายน). การบริหารจัดการความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี. วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์, 9(6), 118-130.
- อมรวิรัช นาคทรพร และจุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์. (ม.ป.ป.). เอกสารชุดแนวคิดและแนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะและทักษะชีวิตให้แก่เด็ก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เอ็มอัสมา วัฒนบูรานนท์. (2557). สวัสดิศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- Bever, D.L. (1996). *Safety: A Personal Focus*. (4th ed). George Mason University Fairfax:
- Rensis, L. (1932). *A Technique for the Measurement of Attitudes*. *Archives of Psychology*. Virginia. (140) : 1 - 55.
- Worick, W. Wayne. (1975). *Safety Education*. Prentice-Hall Inc: New Jersey.